Súd:	Okresný súd Žilina
Spisová značka:	41C/73/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu:	5122207400
Dátum vydania rozhodnutia:	15. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Lenka Augustínová
ECLI:	ECLI:SK:OSZA:2023:5122207400.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina v konaní pred sudkyňou JUDr. Lenkou Augustínovou, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXXX/XX, XXX XX C., zastúpeného právnym zástupcom: Advokátska kancelária JUDr. Chlapík, s.r.o., so sídlom Sládkovičova 13, 010 01 Žilina, IČO: 47 232 072, proti žalovanému: D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/XX, XXX XX E. E., t.č. F. F. G. H. I., zastúpenému právnym zástupcom: JUDr. Lenka Špiriaková, PhD., advokátka so sídlom J. Milca 11, 010 01 Žilina, IČO: 50 879 324, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 15 000 eur, a to v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku

II. Žiadna zo strán n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa žalobou podanou na tunajšom okresnom súde dňa 12.09.2022 domáhal v súlade s § 13 Občianskeho zákonníka náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 30 000 eur.
2. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že dňa XX.XX.XXXX došlo k usmrteniu jeho brata J. B., nar. XX.XX.XXXX, a to závažným surovým úmyselným konaním žalovaného. Za tento skutok bol žalovaný stíhaný pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 TZ. Rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 50 Tk/1/2022 zo dňa 20.05.2022, právoplatným a vykonateľným dňa 20.05.2022 bola schválená Dohoda o vine a treste zo dňa 20.05.2022, ktorým rozsudkom súd uložil žalovanému trest odňatia slobody v trvaní 12 rokov a 6 mesiacov, ako aj povinnosť nahradiť žalobcovi škodu vo výške 464,04 eur za vynaložené pohrebné náklady a povinnosť nahradiť K. B., dcére zavraždeného, škodu 463,03 eur vynaložené na pohrebné náklady ako aj sumu 30 000 eur titulom nemajetkovej ujmy. Zavraždený bol bratom žalobcu. Bol rozvedený a po rozvode manželstva a opustení spoločnej domácnosti v E. E. začal bývať v nájme F. I., avšak neskôr sa prisťahoval k žalobcovi do bytu na B. L. XX v C., kde v domácnosti žalobcu žil až do svojej smrti. So žalobcom mal aj v dôsledku spoločného bývania blízky rodinný vzťah spolužitia, bol členom domácnosti žalobcu. Navzájom riešili a vypomáhali si v rôznych občianskych, či pracovných veciach, podieľali sa spoločne na nákladoch domácnosti. K. B., dcéra zavraždeného brata, mala aj po rozvode rodičov obzvlášť blízky citový vzťah k svojmu otcovi, s ktorým sa stretávala pravidelne v domácnosti žalobcu. Spoločne so žalobcom chodili na vychádzky do okolia, spoločenské posedenia v reštauráciách. Vianočné sviatky, výročia trávili spoločne. Vzájomné blízke a trvalé vzťahy boli súčasťou ich súkromného života. Brat žalobcu o život prišiel nečakane v produktívnom veku 51 rokov. Táto okolnosť vrátane beštiálneho spôsobu akým prišiel o život zanechala na žalobcovi po počiatočnom nevýslovnom šoku trvalé pocity zúfalstva a smútku. Úmyselným konaním žalovaného došlo k trvalému zásahu do súkromia žalobcu. Zásah žalovaného je neodstrániteľný a morálne zadosťučinenie formou ospravedlnenia nestačí. So zavraždeným bratom mal žalobca hlboké, rodinné a citové vzťahy, konaním žalovaného došlo k ich trvalému a neodstrániteľnému zániku a tým k závažnej ujme žalobcu. Žalovaný

brata žalobcu zavraždil obzvlášť surovým a beštiálnym spôsobom. S bratom, ktorý býval v domácnosti žalobcu od roku XXXX vychádzal žalobca veľmi dobre, vzájomne si pomáhali, radili sa. S bratom a jeho dcérou žili ako jedna rodina. Brat mu veľmi chýba. Žalovaného vyzval k mimosúdnemu vyriešeniu veci, avšak bezúspešne. Vzhľadom na závažnosť ujmy žiadal žalobca od žalovaného súdom priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30 000 eur.
3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe žiadal podanú žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Uviedol, že žalobca mal opakovane možnosť uplatniť si nemajetkovú ujmu v trestnom konaní. Uplatnil si však len pohrebné náklady. O právach poškodeného bol žalobca písomne informovaný. Neuplatnil si nemajetkovú ujmu ani v konaní o dohode vine a treste, ani na verejnom zasadnutí. Náhrada nemajetkovej ujmy bola v trestnom konaní priznaná len K. B., dcére zavraždeného brata žalobcu. Uvedené je dôležité pre posúdenie pociťovanej ujmy u žalobcu. Ak by žalobca pociťoval takú ujmu ako tvrdí v podanej žalobe v danej veci, uplatnil by si náhradu nemajetkovej ujmy už v trestnom konaní. Žalobca hoci deklaruje blízky vzťah so zavraždeným bratom nezmienil sa o dôvodoch skončenia nájmu zavraždeného brata v Rajci, ani o dôvodoch jeho rozvodu manželstva, čo je možno považovať pri blízkych vzťahoch za nezvyklé. Žalobca tiež neuviedol žiadne konkrétne záležitosti, ktoré riešili so zavraždeným bratom a v ktorých si vypomáhali. Zavraždený brat sa nikdy pred žalovaným nezmieňoval o žalobcovi, nespomínal žiadne posedenia, návštevy, oslavy, dovolenky so žalobcom. Žalobca nepreukázal takú mieru zásahu do osobnostných práv, ktorá by predstavovala potrebu náhrady nemajetkovej ujmy. Požadovanou výškou nemajetkovej ujmy žalovaný nedisponuje a ani disponovať vzhľadom na výkon trestu nebude. Má príjem z invalidného dôchodku, všetky náklady a výdavky, aj s právnym zastúpením mu hradí jeho sestra. Poukázal na zákon č. 274/2017 Z.z. a zákonný limit 25 násobku sumy mesačnej minimálnej mzdy. Uviedol, že celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť 50 násobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. V roku 2021 bola minimálna mzda 623 eur, maximálna výška odškodnenia 31 150 eur. Žalobcovi by mala byť preto priznaná suma max 1 500 eur, keď žalovaný dcére zavraždeného uhradil sumu 30 000 eur z titulu nemajetkovej ujmy.

4. Žalobca v replike uviedol, že je právne neznalý a nemal vedomosť o práve na náhradu nemajetkovej ujmy, nemal právneho zástupcu. Mal za to, že intenzitu zásahu do osobnostných práv nemožno odvíjať a hodnotiť podľa uplatnenia si nemajetkovej ujmy. Blízke vzťahy žalovaného so zavraždeným bratom nemôže vzhľadom na smrť brata a spôsob akým zomrel potvrdiť. Uviedol, že žalovaný pri dohode o vine a treste a náhrade nemajetkovej ujmy K. B. vo výške 30 000 eur súhlasil z obavy hrozby vysokého trestu. Mal za to, že nemajetnosť žalovaného nie je dôvodom zamietnutia tejto žaloby. Uviedol, že žalovaný v čase trestného konania previedol svoj majetok na sestru. Sestra žalovaného uhradila K. B. sumu 30 0000 eur. Zákon č. 274/2017 Z.z. nemá žiadnu súvislosť s predmetom danej veci. Vzhľadom na postoj žalovaného vyjadril presvedčenie, že žalovaný necíti žiadnu zodpovednosť ani ľútosť, tú prejavil len v trestnom konaní z obavy pred výškou trestu. Zdôraznil, že zásah do života blízkej osoby je krajným zásahom do osobnostných práv umožňujúcim náhradu nemajetkovej ujmy. V danom prípade sa žalovaný dopustil obzvlášť závažného činu vraždy, úmyselným, týravým spôsobom.

5. Žalovaný v duplike uviedol, že žalobca bol o svojich právach v trestnom konaní informovaný, napriek tomu si svoje práva na náhradu nemajetkovej ujmy neuplatnil. Položil si otázku, či podaná žaloba nie je snaha o získanie majetkového prospechu na úkor žalovaného inšpirovaná príkladom výšky náhrady nemajetkovej ujmy dcéry zavraždeného. Mal za to, že požadovaná ujma musí zodpovedať zásahu do osobnostných práv poškodeného žalobcu. Mal za to, že žalobca intenzitu zásahu neosvedčil a nepreukázal. Žalobcom popísaná interakcia so zosnulým bratom nijako neprevyšuje bežnú mieru stretávania sa medzi súrodencami. Bezprostredná interakcia žalobcu so zosnulým bratom bola daná viac faktickým stavom bývania v spoločnej domácnosti, než osobitnou emocionálnou naviazanosťou. Uviedol, že v konaní o dohode o vine a treste ak nedôjde k dohode o náhrade škody, nevytvára sa tým prekážka na jej uzavretie, ale odkáže sa poškodený s nárokom na náhradu škody na civilný proces. Argument žalobcu na súhlas žalovaného s výškou nemajetkovej ujmy pre dcéru zosnulého 30 000 eur len z dôvodu obavy výšky uloženého trestu, považoval za nedôvodný. Prepis majetku na sestru považoval v danej veci za bezpredmetný. Bol názoru, že kritérium majetkových pomerov žalovaného nie je okolnosťou determinujúcou výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Mali by ňou byť len tie okolnosti, ktoré priamo ovplyvňujú emocionálne vnímanie straty blízkej osoby. Zo zákona č. 274/2017 Z.z. je zrejmý ochranný účel identický s ochranou poskytovanou podľa § 11, 13 OZ a preto pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy môže byť analogicky prihliadané aj na úpravu výšky nemajetkovej ujmy podľa tohto

zákona. Civilné konanie a v ňom uplatnená výška nemajetkovej ujmy nemôže vykazovať znaky sankcie a predstavovať potrestanie pôvodcu zásahu zvyšovaním sumy náhrady nemajetkovej ujmy.

6. Okresný súd vo veci nariadil viaceré pojednávania, na ktorých vec prejednal, vykonal dokazovanie a dňa 15.06.2023 vo veci samej rozhodol.

7. Právni zástupcova strán sporu v zásade po celý čas konania, aj pred súdom rámci svojich prednesov, či záverečných rečiach zotrvali na svojej doterajšej argumentácii v spore, ako ich uviedli v žalobe, v podanom vyjadrení k žalobe, replike, či duplike.
8. Právny zástupca žalobcu v rámci prednesu pred súdom uviedol, že úmyselným konaním žalovaného boli navždy narušené a odstránené osobnostné vzťahy žalobcu so zosnulým bratom. Uviedol, že nespochybňuje, že žalobca bol v trestnom konaní informovaný o svojich právach, ale nebol upovedomený o možnosti náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákonných ustanovení OZ. Mal za to, že smrťou brata došlo k hlbokému zásahu do osobnostných práv žalobcu. Žalobca mal so zosnulým bratom veľmi dobré vzťahy. Tvorili spoločnú domácnosť, spolu sa stravovali, chodili na výlety. Zásah znamenal u žalobcu rovnakú psychickú a osobnostnú mieru ako pri dcére zosnulého brata, preto požadoval 30 000 eur.
9. Právna zástupkyňa žalovaného pred súdom nad rámec uviedla, že okolnosťou determinujúcou výšku náhrady nemajetkovej ujmy je intenzita vzťahov. V prípade vyhovenia žalobe navrhla pre žalovaného možnosť splátok. Mala za to, že ak si žalobca neuplatnil náhradu škody v trestnom konaní, má to vplyv na náhradu škody v tomto konaní. Uviedla, že náhrada nemajetkovej ujmy v prípade usmrtenia príbuzného nie je paušálnym nárokom, musí byť preukázaný zásah do osobnostných práv poškodeného. Spochybnila dobré a intenzívne vzťahy žalobcu a zosnulého brata. Mala za to, že tieto boli dané len fakticky spoločným bývaním, nie osobitnou výnimočnou emocionálnou naviazanosťou. Žalobca nevedel označiť záľuby brata, nevedel uviesť všeobecného lekára zosnulého brata. Žalobca uviedol len jeden výlet na Lietavský hrad. Žalobca nedoložil materiálne dôkazy o trávení spoločného času so zosnulým bratom. Po smrti brata žalobca nevyhľadával intenzívnejšie odbornú pomoc. Z vykonaného dokazovania vyplýva len bežná intenzita vzťahu žalobcu a jeho zosnulého brata, a teda podmienky priznania náhrady nemajetkovej ujmy neboli naplnené. Žalobca opísal vzťah so zosnulým bratom len vo všeobecnosti, nie v konkrétnostiach, aby sa dali tieto preukázať. Mala za to, že nie je možné priznať rovnakú výšku nemajetkovej ujmy deťom a súrodencom, keď výška náhrady nemajetkovej ujmy sa odvíja od stupňa príbuzenstva. Zdôraznila, že žalovanému už bol uložený trest v trestnom konaní, nemožno tento trest zvyšovať v konaní civilnom formou náhrady nemajetkovej ujmy.
10. Žalobca v rámci prednesu pred súdom uviedol, že najradšej by osudný deň vymazal z pamäti, čo sa však nedá. Uviedol, že vedel a bol oboznámený s výškou škody, ujmou, ktorá im vznikla vo veci. Nepamätá si, bol v takom rozpoložení, že bolo treba aj dosť rýchlo jednať, čo sa týkalo telesných pozostatkov. Bolo toho na neho moc. Týždeň nebol v práci. Bolo tam citové puto. Bratovi bola v r. XXXX vypovedaná nájomná zmluva. Po vzájomnom telefonáte samozrejme neváhal a prijal ho u neho, čo sa týkalo bývania. To puto prakticky po tom odlúčení, ako bol ženatý, po rozvode, tak sa zosilnilo. Ťažko sa mu rozprávalo. Dokázali si vypomáhať v spoločnej domácnosti. Bol prijatý do rodiny ako ďalší člen. Bol obľúbený u detí hlavne, kvôli jeho povahe. Aktivity, pokiaľ im to čas dovolil, mali spoločné. Chodievali na menšie túry. Dokázali si vypomôcť aj finančne, ak to niekto potreboval. Vzájomne si vedeli poradiť. Dosť silné puto si dokázal získať aj u ich vlastnej dcéry. Vždy ju dokázal prekvapiť nejakou maličkosťou. Stále, každý deň to má pred očami, má u nich ešte osobné veci. Čo sa týkalo uloženia pozostatkov, to riešili v rámci rodiny. Jeho pozostatky boli uložené na otcovej strane spoločného hrobu s matkou, traja blízki najbližší ľudia. Rodičia mladí odišli a on takisto. Má to na neho taký vplyv, nevie to popísať. Strašne mu chýba, verí tomu, že nielen jemu. Uviedol, že predtým ako spolu bývali sa normálne kontaktovali cez telefón. Občas sa navštívili, keď z jeho strany mu to dovoľovalo voľno. Jeho dcéra chodila ku nim ešte predtým, ako sa prisťahoval, aj s nimi strávila vianočné sviatky. Vzniklo tiež priateľské puto aj medzi ich deťmi. Doteraz sa kontaktujú. Boli to väčšinou posedenia, keď cestoval do I., ale viac – menej to spájali s tým, že sa dohodli už po rozvode, keď on bol v Rajci, jeho dcéra bývala v E. E., väčšinou tam chodieval s dcérou a spoločne absolvovali cestu do Rajca. Jednoducho mu zosnulý brat oznámil, že mu končí nájomná zmluva u nájomcu. To mu bolo oznámené asi týždeň predtým. Dôvod mu neoznámil. Absolvovali spoločné obedy, na námestí F. I.. Chodievali aj F. C., zastavenie sa na obed, rozobratie nejakých svojich vecí, problémov a tak. Priateľka brata sa volala M. B.. Pochádzala z okresu N. B., O. P. B.. Vedel, že chodieval každoročne do G., nevedel presne kde, na čas dovolenky, ktorú mal, si chodil takto privyrobiť. Doniesol im odtiaľ prezenty, keď u nich býval. Dôvod rozvodu uviesť nevedel, brat to s ním nerozoberal. Jeho dcéra chodievala za ním do I., čo mu spomínal. Počas spolubývania už

u nich, tie stretnutia zosnulého s jeho dcérou sa konali aj u nich s tým, že po tom stretnutí ju pozval na obed a tak. Intenzitu nevedel uviesť. Určite aspoň raz, dvakrát za mesiac to bolo. Niekedy aj častejšie, keď boli nejaké výročia, počas sviatkov. Oslávili spolu svadbu najstaršieho syna N. B., kde bol osobne pozvaný, aj sa zúčastnil, v rámci opatrení covidu, to bol malý obrad v O.. Tiež Vianočné sviatky spolu trávili. Potom rodinné posedenie, to sa konalo v B. a potom ešte bol aj na krstinách. Také posedenia, ako meniny, nejaké prezenty sa kúpili, navaril sa dobrý obed. Meno všeobecného lekára zosnulého brata uviesť nevedel, ale vedel, že ordináciu mal na železničnej poliklinike F. C.. Nemal informácie ako často sa zosnulý stretával so svojou dcérou Q.. V spoločnej domácnosti býva žalobca s exmanželkou a dcérou. Byt na ulici B. XX, C. je v jeho osobnom vlastníctve. Nebohý brat sa vlastníctva vzdal v prospech žalobcu aj so sestrou. Mali po rodičoch aj rodinný dom s pozemkom v okr. R. O. F. P. R. F., vzdal sa podielu a ponechal si byt na B. s vyplatením súrodencov. Vlastného zosnulého súrodenca v byte prijal, považoval to za normálne, pokiaľ sa ocitol v takejto situácii, netrpel ho tam z dôvodu nejakej dohody ohľadne majetku. Uviedol, že zosnulý brat vyštudoval Strednú vojenskú školu v Martine. Bol vojak z povolania. Hodnosť presne nevedel, nejakú práporčícku po strednej škole. Bol zaradený do vojenského útvaru v Jičíne v Čechách na funkciu náčelník zvukomernej ústredne. V trestnom konaní sa necítil pod tlakom, cítil sa úplne v inom rozpoložení. Uviedol, že pravidelne dlhé roky chodí k svojej psychiatričke J. S., kde absolvuje individuálne pohovory, ale nielen s ňou, aj s pánom MUDr. Gábrišom. Neuvažoval nad tým, aby vyhľadal inú odbornú pomoc, keďže už má odbornú pomoc, kde sa vyrozpráva aj k tejto téme vraždy zosnulého brata. Pomoc vyhľadal už roky dozadu s tým, že podstúpil liečenie na Prednej hore, čo sa týka diagnózy F 10/2 v závislosti na alkohole a odvtedy je čistý. Uviedol, že má určené termíny a teraz chodieva každý tretí mesiac. Intenzita návštev psychiatra bola po smrti brata rovnaká, ako dovtedy. Uviedol, že zosnulý brat bol taký vtipálek. Mal rád literatúru, knižky, historické veci. O to sa zaujímal. Absolvovali spolu turistické prechádzky, napr. na E. T.. Prešli sa v pohode. Žáner hudby mali podobný. Moc času zosnulému bratovi na záľuby neostávalo. Hodne chodieval na nadčasy. Väčšinou spolu išli do mesta. Párkrát sa stalo, že išli do kina, do Maxu. Uviedol, že on pracuje v Donghee, osemhodinové zmeny, trojzmenná prevádzka a víkendy. Často sa im zmeny so zosnulým bratom prekrývali, ale keď mali spoločné voľno, tak kdesi vypadli, napríklad do kina. So zosnulým bratom sa bavili o práci, súkromí, bavili sa o hodne veciach, ale také blízke, aký on mal vzťah, alebo kde on chodieval, mal priateľku. Väčšinu času trávil u priateľky, aj často ona chodievala za ním ku nim do spoločnej domácnosti. S vecami intímnejšieho rázu sa mu zosnulý brat nezdôveroval. Doma u nich v spoločnej domácnosti bol viac ako u priateľky. So zosnulým bratom majú spoločné fotografie, na sociálnych sieťach ich nezverejňoval, nevidel na to dôvod. Nevedel sa vyjadriť k vzťahu žalovaného a jeho zosnulého brata, vedel, že boli bývalí kolegovia. Žalovaný robil najskôr výpravcu a potom išiel na nižšiu funkciu, ako výhybkár. Brat bol jeho nadriadený, pokiaľ robil v E. E., potom už nie. Nevedel sa bližšie vyjadriť k ich vzťahu, konfliktom.

11. Žalovaný v rámci prednesu pred súdom uviedol, že keď bol obvinený a bolo vyšetrovanie nešťastného skutku, ktorý sa stal, výpoveď žalujúcej strany bola u p. advokáta S., že nebohý brat žalobcu má výborný vzťah ku mne ako osobe, že majú priateľský vzťah. Bol prekvapený, že teraz sa veci točia. Uviedol, že to bol nešťastný večer aj pre neho, aj pre všetkých. Bol obvinený z vraždy. Vražda je úmyselný čin. Uviedol, že vzťahy boli medzi nimi dobré, preto sa stretli v nešťastný večer. Stále ho to trápi. Nevie sa dodnes s tým vyrovnať. Bolo tam veľké množstvo alkoholu. Nikdy mu nespomínal ľúbezné vzťahy so žalobcom. Rozprával iba o svojej priateľke. Rozprával mu o dcére, ktorá dospieva a potrebuje veľa peňazí. Šetril jej. Keď podpisoval dohodu o vine a treste, bol vyzvaný, aby prijal náhradu do výšky od 0 do 30 000 eur. Táto suma 30 000 eur bola proti jurisdikcii, nemal z minulosti žiadny vzťah s trestným činom ani s trestným zákonom, ani celá jeho rodina. Všetkým im je to ľúto. Na túto sumu sa museli poskladať s tým, že keď sú také fantastické vzťahy v žalujúcej strane, keď bola náhrada za platbu pochovania kamaráta, tak bola rozdelená na dve časti, ktorú splatili aj p. B., aj jeho dcére. Rátali s tým, ako rodina, že poskytnú tejto rodine tú najvyššiu náhradu, akú žiadali v rámci morálnych vzťahov. Mal za to, že sumou 30 000 eur odškodnil celú rodinu žalobcu. Po odsúhlasení 30 000 eur sa otvorili ústa aj dcére, aj p. B.. Sumu 30 000 eur považovali ako fakt satisfakcie a omluvy žalobcovej rodine. To, čo prijal, teda to čo vtedy spravil, urobil z morálneho charakteru k tejto rodine. Nevedel, že žalobca bude požadovať ďalšie nároky. Uviedol, že zosnulý býval v I.. Keď sa rozprávali, nikdy neťahal informácie od nikoho. Sám mu povedal, že je v nájme, lebo sa rozviedol. Žalobcu oslovil, aby mal bývanie lacnejšie, lebo to nezvládal v I. sám splácať, lebo mu nepomáhal nikto. Tak nevie, či to boli dobré vzťahy, keď on nevládal splácať a chodil iba za priateľkou. Chodil do G.. Nikdy nespomínal a on sa ani nikdy nevypytoval na jeho rodinu. Možno je to pravda, to im neberie. Tie ich dobré vzťahy možno skutočne boli, nevedel uviesť aké boli. Žalobu považoval len ako finančné odškodnenie, ako teda skutočnú podstatu. Je mu ľúto, že sa tu baví o peniazoch, keď jeho kamarát a kolega zomrel. Zosnulý mu hovoril, že má brata a že

býva niekde v C. v nejakom byte po rodičoch. Viac sa nebavili o jeho rodine, bavili sa len o dcérach, lebo aj on má dcéru. Spomínal priateľku, cestovanie. Nespomínal, že by nejak často trávil dlhý výlet s rodinou. Nepreberali rodinu zosnulého. O bratovi sa nikdy nejako nezmieňoval. Zmieňoval sa o dcére a svojej priateľke a o povinnosti pomôcť dcére. Často so zosnulým trávili čas ako kolegovia výpravcovia. Dobrý vzťah mali, nikdy sa nepohádali. Bol si vedomý nároku žalobcu. Uviedol, že momentálne disponuje s invalidným dôchodkom, ktorý je nízky. Uviedol, že už bol ochotný pri vyplácaní tejto rodiny vo vzťahu k dcére. Jeho rodina to vyplatila už v prvej čiastke.

12. Svedkyňa Q. B., bývalá manželka žalobcu, pred súdom v rámci výsluchu uviedla, že vzťahy žalobcu a jeho zosnulého brata boli veľmi dobré, ako bratia si veľmi rozumeli, pomáhali si, či už finančne alebo pri rozhovoroch, problémoch. V čase voľna, tento trávili spolu, chodievali na výlety, do kaviarne, do kina. Vzťahy boli úprimné. Mali sa radi ako bratia. V čase spoločného bývania boli ako jedna rodina. V čase voľna spoločne varili, chodili na nákupy do obchodov. Mal priateľku M. B.. Trávil čas u nej, alebo ona prišla ku nim. Žalobca smrť brata znášal veľmi zle. Bol úplne zrútený, nechcel tomu veriť. Stále mu brat chýbal, bol rozrušený. Nemohol to prijať za fakt, že už ho nikdy neuvidí. Žalobca chodil k psychiatrovi, stále chodí. V tom momente nevyhľadával odbornú pomoc. Chodili spolu na výlety do kaviarní, sedávali na lavičke, boli na E. T.. Zosnulý brat sa vyrozprával žalobcovi, keď mal problémy s dcérou, riešili problémy, súkromie, prácu. V spoločnej domácnosti bývali od roku XXXX. O majetku sa dohodli tak, že zosnulý brat dostal dom na M. A. a tým bol vysporiadaný z bytu na B. XX. Sestre zaplatil žalobca finančnú hotovosť za vysporiadanie bytu. Dom na juhu zosnulý brat predal.

13. Okresný súd vykonal dokazovanie aj oboznámením listinných dôkazov obsiahnutých v spisovom materiáli.

14. Okresný súd vykonaným dokazovaním zistil, že žalovaný bol rozsudkom tunajšieho okresného súdu sp. zn. 50Tk/1/2022 zo dňa 20.05.2022 právoplatne a vykonateľne uznaný vinným z úmyselnej vraždy brata žalobcu J. B.. Žalobca sa výzvou zo dňa 18.07.2022 snažil so žalovaným o nemajetkovej ujme mimosúdne dohodnúť, avšak bezúspešne. Žalobca bol v postavení poškodeného účastníkom trestného konania (obeťou trestného činu žalovaného v postavení príbuzného v priamom rade), bol písomne informovaný o svojich právach na náhradu škody v trestnom konaní plynúce z jeho postavenia, ktorá okolnosť nebola v konaní spornou, žalobca ani jeho právny zástupca túto nerozporovali.

15. Na základe takto zisteného skutkového stavu okresný súd vec posúdil podľa príslušných zákonných ustanovení.

Podľa § 11 OZ Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1, 2, 3 OZ Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa čl. 7 Listiny základných práv a slobôd nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená.

Podľa čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená.

Podľa § 185 ods. 1 CSP Súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

Podľa § 186 ods. 2 CSP súd vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti. Na zmeny v tvrdeniach o skutočnostiach, na ktorých sa strany dohodli, súd neprihliada.

Podľa § 191 ods. 1 CSP Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

Podľa § 193 CSP ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

16. V prvom rade okresný súd považuje za potrebné uviesť, že je daná aktívna legitimácia žalobcu, a to v súlade s § 11 a § 13 OZ. Z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobca sa podanou žalobou domáha ochrany osobnosti svojich osobnostných práv formou náhrady nemajetkovej ujmy v súlade s § 13 OZ. Uplatňuje si ochranu vlastných osobnostných práv. Domáha sa ochrany jeho súkromia, súkromného a rodinného života ako zložiek osobnosti. Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život a právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Rodinný život zahŕňa vzťahy s najbližšími rodinnými príslušníkmi. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Protiprávnym zásahom tretej osoby môže byť spôsobená ujma, ktorá bráni naplno napĺňať citové potreby. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodiny pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu. Pozostalá osoba má v tomto prípade možnosť využiť právne prostriedky na ochranu osobnosti podľa § 11, § 13 OZ. V zmysle citovaných zákonných ustanovení základnými predpokladmi pre vznik občianskoprávnych sankcií uvedených v § 11, § 13 OZ je, aby došlo k zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby, ktorý zásah musí byť objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu, takýto zásah musí byť neoprávnený a musí existovať príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom nemajetkovej ujmy.

17. Okresný súd v danej veci zisťoval formálne predpoklady v tom smere, či v intenciách § 11, § 13 a nasl. OZ došlo v danej veci k neoprávnenému zásahu zo strany žalovaného do práva na ochranu osobnosti žalobcu. Okresný súd sa zaoberal prvotne otázkou samotného zásahu do osobnostných práv žalobcu, teda či zásah, tak ako ho vymedzil žalobca, sa stal, a ak k nemu skutočne došlo, či tento bol zásahom neoprávneným, takej závažnosti, intenzity a rozsahu, objektívne spôsobilým privodiť žalobcovi ujmu na jeho osobnostných právach. Okresný súd posudzoval, či tento prípadný zásah bol v priamej príčinnej súvislosti so žalobcom tvrdenou ujmou. Okresný súd považuje za potrebné uviesť, že v súlade s § 193 CSP bol pri rozhodovaní danej veci viazaný právoplatným rozsudkom tunajšieho okresného súdu sp. zn. 50Tk/1/2022 zo dňa 20.05.2022 o vine žalovaného, ktorý bol uznaný vinným z vraždy brata žalobcu. Mal teda v danej veci preukázaný protiprávny neoprávnený zásah žalovaného do osobnostných práv žalobcu. Mal preukázané, že žalovaný svojim protiprávnym konaním narušil osobnostné práva žalobcu, narušil súkromný a rodinný život žalobcu, keď mu úmyselne zavraždil brata. Medzi neoprávneným zásahom žalovaného do osobnostných práv žalobcu je tak zároveň preukázaný aj kauzálny nexus, t.j. príčinná súvislosť. V tomto smere okresný súd v súlade s § 193 CSP danú vec neprejednával. Okresný súd mal za to, že z vykonaným dokazovaním bol preukázaný neoprávnený zásah žalovaného do práv žalobcu, tak aby tento vyžadoval potrebu ochrany práv žalobcu v súlade s § 11, § 13 a nasl. OZ V tomto smere vychádzal z právoplatného trestného rozsudku. Okresný súd mal tak v tomto smere daný a preukázaný základ nároku žalobcu voči žalovanému na náhradu nemajetkovej ujmy. Základ nároku žalobcu v tomto smere bol medzi stranami sporu aj nesporný.
18. Spornou medzi stranami sporu bola otázka nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ vo výške 30 000 eur, a to v smere intenzity pociťovania ujmy žalobcom zo straty zosnulého brata, ktorého úmyselne žalovaný zavraždil. Bolo sporné, či smrť brata žalobcu zasiahla v takom rozsahu spôsobilým privodiť žalobcovi ujmu na jeho osobnostných právach. Spornou otázkou medzi stranami sporu bola intenzita vzťahov medzi žalobcom a zosnulým bratom, v tom zmysle, či strata brata u žalobcu zasiahla do jeho osobnostných práv v takom rozsahu a miere, aby naplnila podmienky priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v súlade s § 13 OZ. Bolo sporné, či strata brata u žalobcu vyvolala tak závažnú intenzitu, resp. tak závažné pociťovanie ujmy, aby bola žalobcovi priznaná ochrana v súlade s § 11 OZ a nemajetková ujma podľa § 13 OZ.
19. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že úmyselná vražda brata žalobcu bola objektívnou okolnosťou, kde každý iný človek, nielen žalobca, by pri tomto zásahu objektívne pociťoval ujmu na svojich osobnostných právach. Vykonaným dokazovaním boli zároveň preukázané aj subjektívne okolnosti na strane žalobcu odôvodňujúce priznanie ochrany podľa § 11, § 13 OZ. Bola preukázaná intenzívna ujma u žalobcu, resp. intenzívne prežívanie ujmy u žalobcu zo straty brata. Okolnosti zásahu možno hodnotiť ako mimoriadne závažné vo vzťahu k pociťovaniu ujmy. Zosnulý bol jediným bratom žalobcu. Žalobca mal so zosnulým bratom výborný súrodenecký, bratský vzťah, čo potvrdila aj svedkyňa

Q. B.. Žalobca so zosnulým bratom spolu bývali, trávili spoločný čas, pomáhali si, radili sa, riešili spolu problémy, či už v súkromí alebo v práci. Keď im to čas dovolil, chodili spolu na výlety, do reštaurácií. Trávili spoločné chvíle, sviatky, rodinné udalosti. Vzťah neustále rozvíjali navzájom a aj smerom k ich deťom. Neoprávnený zásah žalovaného trvalo a nenávratne zničil tento vzťah žalobcu so zosnulým bratom. Žalovaný natrvalo súrodenecký a priateľský vzťah žalobcu so zosnulým bratom narušil. Ochudobnil žalobcu o možnosť ďalšieho vzťahu a rozvoja tohto vzťahu so zosnulým bratom. Smrť je absolútna nereparovateľná strata, sama o sebe predstavuje závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, o to viac, keď k nej dôjde úmyselným trestným činom, úmyselnou vraždou. V danom prípade sa u žalobcu a zosnulého jednalo o najbližších príbuzných, pri ktorých vykonaným dokazovaním boli preukázané fungujúce rodinné väzby, rodinné puto. Pri takomto spôsobe smrti objektívne nastávajú u príbuzných intenzívne pocity smútku zo straty. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobca pociťoval intenzívny smútok, nechcel sa zmieriť so smrťou brata, tak ako pri výsluchu uviedla svedkyňa Q. B.. Smrťou brata žalobcu došlo k strate možnosti viesť s nebohým rodinný život. Žalobca preukázal potrebu ochrany osobnostných práv podľa § 11 a § 13 OZ. Poskytnutie potrebnej ochrany osobnostných práv žalobcu nezmení ani fakt, že žalobca o zosnulom bratovi nevedel úplne všetko. Je na každom človeku s čím a v akej miere sa zdôverí druhej osobe, príbuznému, či cudziemu. Každý človek si zváži, aké svoje vnútorné pocity, dôvody rozhodnutí zverejní navonok. Intenzitu vzťahov a intenzitu prežívania ujmy zo straty tohto vzťahu nemožno odvíjať od množstva informácií, ktoré o danej osobe vieme, ale od toho ako nás strata tejto osoby zasiahne v ďalšom živote. Strata súrodenca, a ešte v dôsledku úmyselného trestného činu, je objektívne závažnou stratou, o to viac, keď medzi dotknutými fungovalo rodinné puto ako v danej veci. Nemožno tak prisvedčiť právnej zástupkyni žalovaného, že medzi žalobcom a jeho zosnulým bratom sa jednalo len o vzťah fakticky daný spoločným bývaním, bez emocionálnej naviazanosti, keď žalobca nemal vedomosť o všeobecnom lekárovi žalovaného alebo o dôvode jeho rozvodu. Bolo preukázané, že medzi žalobcom a zosnulým bratom fungovali rodinné vzťahy, ako súrodenci trávili spoločný čas, pomáhali si, či už v dobrom alebo zlom, o čom svedčí aj fakt, že žalobca zosnulého brata v jeho životnej situácii po rozvode prichýlil a ubytoval v svojej domácnosti, nakoľko to považoval za úplne normálne a bežné. Nemožno súhlasiť s právnou zástupkyňou žalobcu, že nie je daná potreba ochrany osobnostných práv žalobcu, nakoľko sa jednalo so zosnulým bratom len o bežný, nie výnimočný súrodenecký vzťah. Súrodenecký vzťah je z objektívneho hľadiska vždy výnimočný, hoc niekedy viac problematický. Intenzitu vzájomných vzťahov nemožno odvíjať ani od počtu spoločných fotografií, resp. zverejnenia týchto fotografií na sociálnych sieťach. Nie každý má potrebu sa fotiť a zverejňovať svoje súkromie. Život na sociálnych sieťach v zásade nie je obrazom života reálneho. Ochranu si zaslúži každý fungujúci vzťah, ktorý dotknuté osoby napĺňa pocitom rodiny, bezpečia, že na tento fungujúci vzťah sa dá vždy spoľahnúť. Na intenzitu pociťovania ujmy pri strate príbuzného spôsobeného trestným činom nemá vplyv ani skutočnosť, či pozostalý si náhradu škody uplatnil alebo neuplatnil v trestnom konaní, ale až v civilnom konaní. Podľa toho, či si pozostalý uplatnil náhradu škody hneď v trestnom konaní alebo až neskôr v civilnom konaní nemožno hodnotiť jeho psychické rozpoloženie, útrapy a pocit straty a smútku. Nemožno konštatovať, že ten, kto si náhradu škody uplatní v priebehu trestného konania pociťuje väčšiu a intenzívnejšiu mieru smútku ako ten, ktorý sa k tomuto kroku odhodlá až po čase v civilnom konaní. Okresný súd mal vykonaným dokazovaním, výsluchom strán sporu a svedkov preukázané fungujúce rodinné vzťahy žalobcu a zosnulého brata, a to aj bez doloženia prípadných fotografií, resp. vzhliadnutia sociálnych sietí. V danom prípade na ochranu práva žalobcu tak nepostačilo len morálne zadosťučinenie, ľútosť alebo ospravedlnenie. Bolo preukázané, že žalobca stratu brata intenzívne pociťoval, riešil to aj s lekármi, ktorí mu v jeho osobnom živote po psychickej stránke pomáhajú už dlhšie. V danom prípade sa jedná o tak závažnú ujmu u žalobcu, ktorá odôvodňuje náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

20. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy hodnota človeka je nevyčísliteľná, avšak súd za dôvodnú v danej veci považoval priznať žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 15 000 eur a vo zvyšnej časti nároku žalobcu (15 000 eur) nevyhovel a zamietol ho. Nemajetková ujma vo výške 15 000 eur je vzhľadom na zistený skutkový stav veci a individuálne okolnosti prípadu primeranou náhradou za neoprávnený zásah žalovaného do osobnostných práv žalobcu. Nemajetková ujma vo výške 15 000 eur spĺňa požiadavku proporcionality zásahu a ujmy u žalobcu. Nemá likvidačný charakter pre žalovaného, zároveň zodpovedá aj cenovým reláciám súčasnej doby, a to v porovnaní s následkom, t.j. nenahraditeľnou stratou brata žalobcu. Suma 15 000 eur titulom nemajetkovej ujmy je adekvátna intenzite a rozsahu neoprávneného zásahu do práva na súkromie a rodinný život žalobcu, ktorý sa v tomto smere u žalobcu skončil. Zodpovedá útrapám žalobu spôsobených vraždou jeho brata. V konaní nebolo preukázané prípadné spoluzavinenie zosnulého, ktoré by mohlo odôvodňovať priznanie nižšej sumy, resp. nepriznanie majetkovej náhrady. Súd prihliadol aj na skutočnosť, že došlo ku kumulovaniu

nárokov, k vyplateniu nemajetkovej ujmy žalovaným dcére zosnulého brata vo výške 30 000 eur. Okresný súd pri úvahe o výške nemajetkovej ujmy vychádzal aj z dohľadaných súdnych rozhodnutí v obdobných veciach, keďže pri priznávaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je súdna prax čo do výšky ustálená, ale odvíja sa od voľnej úvahy súdu (napr. konanie vedené na Okresnom súde Prešov sp. zn. 6C/67/2004, na Okresnom súde Liptovský Mikuláš sp. zn. 4C/130/2009, sp. zn. 7C/121/2010, sp. zn. 7C/276/2011, na Okresnom súde Čadca sp. zn. 14C/31/2010, na Krajskom súde v Žiline sp. zn. 8Co/264/2013, na Okresnom súde Nitra sp. zn. 10C/88/2015, na Krajskom súde Nitra sp. zn. 6Co/14/2022). Pokiaľ právna zástupkyňa žalovaného poukázala na analógiu zákona č. 274/2017 Z.z. k tomuto okresný súd uvádza, že priznanie výšky nemajetkovej ujmy je vždy voľnou úvahou súdu pri zohľadnení individuálnych konkrétnych okolností prípadu. Okresný súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy nie je limitovaný týmto zákonom o obetiach trestných činov.
21. V závere súd dodáva, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Z uvedeného dôvodu sa súd zaoberal len podstatnými námietkami vo vzťahu k prejednávanej veci, ktoré považoval z hľadiska skutkového a právneho posúdenia veci za relevantné. Nepovažoval za nevyhnutné sa bližšie zaoberať všetkými uvádzanými dôvodmi, či namietanými skutočnosťami obsiahnutými v podaniach, či prednesoch strán sporu.

Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.
22. Žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 50 %, keď žiadal priznať nemajetkovú ujmu vo výške 30 000 eur (100 %) a súd mu priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15 000 eur (50 %), preto okresný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, keď pri zásade pomerného úspechu strany sporu boli v konaní úspešne/neúspešné v rovnakom pomere (rozsahu) 50/50.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Žilina.

Podľa ustanovenia § 125 ods. 1 CSP odvolanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

Podľa ustanovenia § 125 ods. 2 CSP podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa ustanovenia § 125 ods. 3 CSP odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Podľa ustanovenia § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ustanovenia § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa ustanovenia § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.